

Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief, 13 februari 2024

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum

22 januari 2024

Onze referentie

-

Bijlage(n)

DUTO-raamwerk: zes modules,
gebruiksaanwijzing, inleiding

memo

Accordering laatste modules DUTO-raamwerk en
bespreking vervolgstappen

Gevraagd besluit

De Standaardisatieraad wordt verzocht om de volgende zes modules van het DUTO-raamwerk te accorderen en deze voor hun eigen achterban als norm voor te dragen aan daartoe bevoegde organen in opmaat naar aanmelding bij het Forum Standaardisatie:

- Generiek deel (module 3)
- Registreren (module 4)
- Vernietigen (module 5)
- Bewaren (module 6)
- Migreren (module 7)
- Ter beschikkingstellen (module 8).

Daarbij aansluitend wordt de Standaardisatieraad gevraagd om de volgende twee niet normerende teksten te accorderen:

- een gebruiksaanwijzing met handvatten voor de implementatie van het DUTO-raamwerk
- een startpagina die de huidige landingspagina van het gehele DUTO-raamwerk zal vervangen.

Gaat de Standaardisatieraad over tot accordering, dan wordt gevraagd of deze nog aanbevelingen heeft omtrent het vervolgtraject zoals uiteengezet [in de derde paragraaf](#) van deze notitie.

1. Algemene toelichting

1.1. Opbouw van het DUTO-raamwerk

Het DUTO-raamwerk valt uiteen in een theoretisch deel (modules 1 en 2) en een praktisch ontwerpstelsel (modules 3-8). De eerste twee theoretische modules zijn op 4 juli 2023 geaccordeerd door de Standaardisatieraad en vervolgens gepubliceerd. Deze modules gaan in op het waarom van duurzame toegankelijkheid ([Module 1 – De waarde van duurzame toegankelijkheid](#)) en zetten de zes kenmerken van duurzaam toegankelijke overheidsinformatie op een rijtje ([Module 2 – De DUTO-kenmerken](#)).

De modules die nu voor accordering worden aangeboden, vormen het ontwerpstelsel. Daarmee kan de in modules 1 en 2 beschreven theorie in de praktijk gebracht worden.

1.2. *Totstandkoming van het DUTO-raamwerk*

Het DUTO-raamwerk is een doorontwikkeling en concretisering van de uit 2016 daterende DUTO-eisen. Uit consultatie met het werkveld kwam de behoefte aan een concreter en beter gestructureerd hulpmiddel om aan de slag te gaan met duurzame toegankelijkheid. Het aanmeldformulier voor de ontwikkeling van dit kennisproduct is op 4 november 2021 goedgekeurd door de Standaardisatieraad.

Bij de ontwikkeling van het DUTO-raamwerk is samengewerkt met een redactiegroep. Onder de leden van de redactiegroep zijn zowel de decentrale overheden als de Rijksoverheid vertegenwoordigd. Ook zijn er regelmatig via KIA feedbacksessies georganiseerd om het werkveld bij te praten over de vorderingen en om input op te halen. En leden van het projectteam hebben actief deelgenomen aan kennissessies om ook op die manier contact te houden met informatieprofessionals binnen alle bestuurslagen.

1.3. *Openbare review*

Om te bepalen of het normerende deel van het DUTO-raamwerk kan rekenen op bijval vanuit het werkveld is van 2-29 oktober 2023 een openbare review georganiseerd. Via KIA werden conceptteksten van de modules vergezeld van een reviewformulier beschikbaar gemaakt ([pagina op KIA](#)).

De openbare reviewperiode is breed onder de aandacht gebracht. Uiteindelijk hebben 30 organisaties uit alle bestuurslagen deelgenomen. Samen hebben deze organisaties bijna 900 opmerkingen aangeleverd. Er spreekt een grote betrokkenheid uit de brede en intensieve deelname aan de openbare review.

Na sluiting van de openbare review zijn alle opmerkingen door het projectteam verwerkt. Samen met de redactiegroep zijn de hoofdthema's uit de opgehaalde feedback besproken en is een gezamenlijke benadering op hoofdlijnen vastgesteld. Aan de hand hiervan is iedere opmerking door het projectteam behandeld en waar nodig doorvertaald naar wijzigingen in de tekst of in de afbeeldingen. Dit ging veelal om verduidelijking of nadere toelichting. Er was geen aanleiding voor essentiële wijzigingen die fundamenteel afwijken van het oorspronkelijke aanmeldformulier.

Na accordering van de modules die onderdeel uitmaakten van de openbare review, wordt openbaar teruggekoppeld hoe de opgehaalde feedback is verwerkt.

2. Inhoudelijke toelichting op de ter accordering aangeboden modules

2.1. *Inleiding (niet normerend)*

Deze tekst vormt de landingspagina voor het gehele DUTO-raamwerk en vervangt de huidige inleiding, die nog gewag maakt van de ontwikkelingsfase. De inleiding licht de scope en de doelgroep van het DUTO-raamwerk toe en zet kort uiteen wat de structuur van het DUTO-raamwerk is.

2.2. *Module 3 – Generiek deel van het ontwerpstelsel (normerend)*

Deze tekst legt het fundament van het ontwerpstelsel. Dat is de verzamelnaam van modules 3 tot en met 8, die gezamenlijk het praktische deel van het DUTO-raamwerk vormen. Het ontwerpstelsel formuleert organisatorische randvoorwaarden en functionele modelen voor duurzame toegankelijkheid. Dit gebeurt aan de hand van de DUTO-processen die nodig zijn om duurzaam toegankelijke overheidsinformatie te realiseren.

Module 3 definieert deze processen: Registreren, Vernietigen, Bewaren, Migreren en Ter beschikking stellen. En de zestien DUTO-functies die deze processen ondersteunen. Ook centrale begrippen zoals overheidsinformatie worden hier gedefinieerd. Daarnaast beschrijft deze module overwegingen die een rol spelen bij het treffen van passende maatregelen. Er wordt beschreven hoe organisaties op basis van een risicoanalyse kunnen kiezen voor een lichter of zwaarder niveau van maatregelen. En aan de hand van drie zogeheten implementatiepatronen wordt geschetst hoe keuzes bij de vormgeving van het applicatielandschap van invloed kunnen zijn op het toepassen van modelen en randvoorwaarden. Tot slot worden in deze module organisatorische randvoorwaarden voor duurzame toegankelijkheid geformuleerd.

2.3. *Modules 4-8 – Procesmodules (normerend)*

Deze modules werken ieder een DUTO-proces uit. Ze bouwen voort op het in module 3 gelegde fundament, en verwijzen daarnaar steeds terug. De modules volgen allemaal dezelfde structuur. Na de procesdefinitie volgt een beschrijving van het proces aan de hand van de DUTO-functies die het proces ondersteunen. Deze procesbeschrijving wordt gecomplementeerd door een Archimateplaat die ook de link legt met andere DUTO-processen. Hierna volgen aanvullende randvoorwaarden waaraan binnen een organisatie voldaan moet worden om dit specifieke proces goed in te richten. De modules sluiten steeds af met een lijst modelen. Bij iedere model is aangegeven welke DUTO-functie ermee wordt ingericht, wat de prioriteit is (aan de hand van de MoSCoW-methodiek), en aan welke bron de model is ontleend. Voor iedere DUTO-functie binnen ieder DUTO-proces is ten minste één model opgesteld.

2.4. *Gebruiksaanwijzing (niet normerend)*

Deze tekst licht toe hoe organisaties in de praktijk met het DUTO-raamwerk aan de slag kunnen gaan. De modelen en randvoorwaarden vormen namelijk geen vinklijstje dat één op één overgenomen kan worden. Om aan de hand van het ontwerpstelsel passende maatregelen te treffen, zal elke overheidsorganisatie een vertaalslag maken naar de eigen situatie en de concrete behoeften die daarbinnen bestaan. Deze module biedt handvatten voor het te doorlopen proces en toelichting bij thema's zoals het interpreteren van de MoSCoW-prioritering die bij de modelen is gebruikt.

3. Vervolg

3.1. Publicatie

Deze modules worden na accordering gepubliceerd op de website van het Nationaal Archief. Voorafgaand daaraan vindt nog een redactieslag plaats in samenwerking met collega's van communicatie. Dit kan leiden tot niet inhoudelijke tekstuele wijzigingen ten behoeve van consistentie en leesbaarheid.

Bij het publiceren van de geaccordeerde teksten worden ook een aantal aanvullende hulpmiddelen aangeboden om het de gebruikers van het DUTO-raamwerk zo makkelijk mogelijk te maken.

- Een filterbare en sorteerbare excellijst met alle modeleisen. Gebruikers kunnen deze lijst gebruiken om tot een bij hun organisatie passende selectie van modeleisen te komen.
- In een lijst veelgestelde vragen worden terugkerende thema's en vragen nader uitgewerkt. In de lijst veelgestelde vragen wordt bijvoorbeeld een legenda aangeboden om het lezen van de archimateplaten te vergemakkelijken. En er wordt in meer detail ingegaan op inhoudelijke onderwerpen die in de modules zelf niet volledig uitgewerkt worden. De tijdens de openbare review opgehaalde input is hierbij een belangrijke bron van inspiratie.

Het controleren op consistentie van andere kennisproducten en pagina's op de site van het Nationaal Archief is tevens onderdeel van de publicatiefase. Nu wordt nog vaak verwezen naar de DUTO-eisen uit 2016. Die komen bij accordering van deze modules te vervallen.

De Standaardisatieraad wordt van de voortgang van deze initiatieven op de hoogte gehouden.

3.2. Implementatie

Het Nationaal Archief heeft voor 2024 een Implementatieplan DUTO-raamwerk opgesteld. Doel van het plan is om de bekendheid en het gebruik van dit kennisproduct te bevorderen. Om dat te bereiken staan onder meer de volgende activiteiten op de planning:

- Ondersteuning van gebruikers door middel van adviestrajecten, vraag en antwoord (bijvoorbeeld tijdens een digitaal inloopspreekuur)
- Kennisdeling in de vorm van presentaties, webinars, e-learnings en podcasts. Een webinar staat bijvoorbeeld gepland voor de Week van Grip op informatie in april 2024.
- Ophalen van gebruikerservaringen door het faciliteren van een koplopersgroep met *early adopters*
- Presentatie en promotie DUTO-raamwerk bij strategische gremia
- Communicatie (website, andere kanalen, rechtstreeks relatiemanagement) rondom activiteiten

- Publicatie van informatie over of onderdelen van het DUTO-raamwerk in vakliteratuur, externe fora (denk aan het opnemen van het DUTO-raamwerk op de NORA-themapagina Duurzame Toegankelijkheid).

Deze activiteiten hebben als bijkomend effect dat ze het kennisproduct zélf versterken. Het DUTO-raamwerk is niet in beton gegoten als het vanaf maart 2024 beschikbaar is op de website. Door de vinger aan de pols te houden is het mogelijk om direct in te spelen op behoeftes die bij de gebruikers van het DUTO-raamwerk gesignaleerd worden. Dat kan bijvoorbeeld door een module Praktijkervaringen toe te voegen aan het DUTO-raamwerk. Of door het uitwerken van een thema zoals risicoanalyse in een apart kennisproduct.

Een tweede effect dat deze activiteiten beogen, is dat het de weg bereidt voor een verdere normering van het DUTO-raamwerk. Als de Standaardisatieraad akkoord gaat met het DUTO-raamwerk, is het daarmee nog niet verplicht. Deze vrijblijvendheid vormt voor sommige organisaties een beletsel om het DUTO-raamwerk te omarmen. Daarom is het goed om toe te werken naar een meer bindende status voor het DUTO-raamwerk. Een eerste stap in die richting is dat bestuurslagen het DUTO-raamwerk op zichzelf van toepassing verklaren. Daarna is de ambitie om het DUTO-raamwerk bij het Forum Standaardisatie voor te dragen als standaard met een 'Pas toe of leg uit' verplichting. Praktijkvoorbeelden van het toepassen van het kennisproduct zijn onderdeel van zo'n voordracht.